

Öğretmen Özyeterlik ?nanc? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Öğretmen Özyeterlik ?nanc? Ölçe?i. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27133>

Özet

Öğretmen Özyeterlik İnancı Ölçeği (ÖZÖ), öğretmenlerin mesleki görevlerini başarıyla yerine getirebileceklerine dair olan **özyeterlik** inançlarını ölçmek amacıyla 2017 yılında Çolak, Yorulmaz ve Altınkurt tarafından geliştirilmiştir. Bu ölçek, özellikle Türk eğitim sistemi bağlamında öğretmenlerin yeterlik algılarının detaylı bir şekilde analiz etmek için tasarlanmıştır. Ölçeğin geliştirme süreci, kapsamlı bir geçerlik ve güvenirlik çalışması ile desteklenmiş olup, öğretmenlerin sınıf yönetimi, öğrenci katılımı ve öğretimi ve öğretim stratejilerini uygulama gibi temel alanlardaki inançlarını değerlendirme amaçları.

Ölçek, eğitim psikolojisi alanında öğretmenlerin motivasyonu, performans ve tükenmişlik düzeyleri ile yakından ilişkili olan özyeterlik yapısının incelenmesine önemli bir katkı sağlamaktadır. Ölçeğin orijinal makalesi, Mustafa Sötkü Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde yayımlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen, **Özyeterlik**, Eğitim Psikolojisi, Geçerlik, Güvenirlik, Ölçek Geliştirme, Öğretmen Yeterliliği.

Yazarlar

Brahim Çolak, Y. Yorulmaz, Y. Altınkurt.

Amaç

Öğretmen Özyeterlik İnancı Ölçeği'nin temel amacı, öğretmenlerin mesleki rollerine ilişkin sahip oldukları özyeterlik inançlarını geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçen, kültürümüze özgü bir ölçme aracı geliştirmektir. Bu ölçek, öğretmenlerin eğitim ortamındaki zorluklarla başa çıkma kapasitelerini, öğrencilerin öğrenmesini teşvik etme yeteneklerini ve genel olarak mesleki yeterliklerine dair algılarının nicel olarak belirlemeyi hedefler. Elde edilen veriler, öğretmen eğitimi programlarının ve mesleki gelişim faaliyetlerinin etkinliğini değerlendirmede kullanılabilir.

Yapı

Ölçek, sosyo-bilişsel kuramın merkezinde yer alan **özyeterlik** (self-efficacy) psikolojik yapısını ölçmektedir. **Özyeterlik**, bireyin belirli bir performans düzeyine ulaşmak için gerekli eylemleri başarıyla bir şekilde organize edebilme ve yürütebilme kapasitesine olan inancıdır. Öğretmenler bağlamında bu yapı, genellikle aşağıdaki boyutları içerir:

Öğretim Stratejilerinde Yeterlik: Öğretmenlerin etkili öğretim yöntemlerini kullanma ve ders

materyallerini uygun şekilde sunma inancı.

Öğrenci Katılımı Sağlamada Yeterlik: Öğrencileri motive etme, onların ilgi ve meraklarını artırma becerisine olan inanç.

Sınıf Yönetiminde Yeterlik: Sınıf düzenini sağlama, disiplin sorunlarını çözme ve olumlu bir öğrenme ortamı oluşturma inancı.

Bu ölçek, öğretmenlerin kendi mesleki rolleri içindeki öz-algılarını yansıtarak, **özyeterlik** düzeylerinin eğitimsel sonuçlar üzerindeki etkilerini araştırmacılar için ölçülebilir hale getirir.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, Çolak ve arkadaşları (2017) tarafından yürütülmüştür. Çalışmada hem yapı geçerliği hem de kapsam geçerliği incelenmiştir. Yapı geçerliğini test etmek amacıyla **faktör analizi** yöntemleri kullanılmıştır. Elde edilen bulgular, ölçeğin teorik olarak beklenen alt boyutları barındıran şekilde temsil ettiğini göstermiştir. Kapsam geçerliği için ise alan uzmanlarının görüşlerine başvurulmuş, maddelerin ölçülmek istenen yapıyı yeterince temsil edip etmediği kontrol edilmiştir.

Ölçeğin geliştirilmesi sırasında, maddelerin ilgili psikolojik yapıyı doğru bir şekilde ölçtüğünü kanıtlayan istatistiksel veriler sunulmuştur, bu da ölçeğin amaçlanan bağlamda güvenle kullanılabilmesini işaret etmektedir. Ancak orijinal kaynakta spesifik geçerlik değerleri belirtilmemiştir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenirlik çalışması, iç tutarlılık katsayısı olan **Cronbach Alfa** katsayısı hesaplanarak gerçekleştirilmiştir. Geliştirme çalışmasında, ölçeğin genel iç tutarlılık katsayısının yüksek olduğu ve kabul edilebilir sınırların üzerinde yer aldığı raporlanmıştır. Bu durum, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda tutarlı olduğunu ve güvenilir sonuçlar verdiğini göstermektedir. Güvenirlik analizleri, ölçeğin farklı uygulamalarda benzer sonuçlar üretme yeteneğini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Öğretmen Özyeterlik İnancı Ölçeği'nin yapı geçerliğini belirlemek amacıyla hem keşfedici (açımlayıcı) hem de doğrulayıcı **faktör analizi** (AFA ve DFA) teknikleri kullanılmıştır. AFA sonuçları, ölçeğin çok boyutlu bir yapıya sahip olduğunu ve öğretmen yeterlik inancının farklı yönlerini temsil eden belirgin alt faktörlere ayrıldığını ortaya koymuştur. DFA ise bu faktör yapısının veriyle ne kadar uyumlu olduğunu test etmek için kullanılmış ve model uyum indekslerinin kabul edilebilir düzeylerde olduğu belirlenmiştir. Bu analizler, ölçeğin teorik temellerini sağlamlaştırmıştır.

Araç

Test Türü:

Geliştirme (Ölçek Geliştirme Çalışması)

Format:

Likert Tipi Derecelendirme (Orijinal makale incelenerek belirlenmelidir, ancak standart özyeterlik ölçekleri 5 veya 6 noktalı Likert kullanır.)

Mevcut Diller:

Türkçe

Popülasyon Grubu:

Öğretmenler

Yaş Grubu:

Yetişkin

Popülasyon Detayları:

Genel olarak farklı branşlarda görev yapan ilk ve ortaöğretim öğretmenleri.

Test Metodolojisi:

Öz-bildirim (Self-Report) yöntemiyle uygulanan, kağıt-kalem veya dijital formatta doldurulabilen bir ölçektir.

Anahtar Kelimeler

Öz-yeterlik, Eğitim, **Cronbach Alfa**, Psikometri, Öğretmen Yeterlik ?nanc?, Eğitim Araştırmaları.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanıtıcıları:

Mevcut değil (Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.)

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri:

ibrhmcolak@gmail.com (Sorumlu Yazar ?brahim Çolak)

Yazınma Adresi:

Mevcut de?il (Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin geliştirilme ve geçerlik/güvenirlik çalışması'nın yayımlandığı yıl **2017**'dir. Ölçeğin akademik ve araştırma amaçları kullanımı genellikle ilgili makaleye atıf yapmak suretiyle yazarların iznine tabidir. Ticari kullanım için sorumlu yazar (İbrahim ÇOLAK) ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal makalesine DergiPark üzerinden erişim sağlanabilmektedir: dergipark.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası buradadır: ogretmen-ozyeterlik-inanci-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Çolak, İ., Yorulmaz, Y. İ., ve Altınkurt, Y. (2017). Öğretmen Özyeterlik İnancı Ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 20-32. doi: dx.doi.org/10.21666/muefd.319209.

Öğretmen Özyeterlik İnancı Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, orijinal kaynak metinde sağlanmadığı için bu alana eklenememiştir.